Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Tĕrgulŭ Inului Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ.
Manuscripte nu se retrimitŭ.
Birourile de anunciuri:
Brașovŭ, piața mare, Tĕrgulŭ Inului Nr. 30.
Inserate mai primescŭ în Viena R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), H. Schalek, Alois Herndel, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat: în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulŭ inserțiunilorŭ: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LVI.

„Gazeta“ ese în fiă-care di
Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brasovŭ:
a administrațiune, piața mare, Tĕrgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 121. Brașovŭ, Vinerĭ, 4 (16) Iunie 1893.

Brașovŭ, 3 Iunie v.

Mare sensațiă a produsŭ în pressa unguréscă resultatulŭ alegerei de deputatŭ dietalŭ, ce s'a sĕvĕrșitŭ la 6 Iunie n. c. în Mișcolțŭ. Unulŭ din cercurile electorale ale acestui orașŭ, care din timpurĭ vechĭ a fostŭ representatŭ în dietă prin deputatŭ guvernamentalŭ, acum a cădutŭ în mânile Kossuthiștilorŭ, carĭ cu majoritate de 36 voturĭ au isbutitŭ a alege pe candidatulŭ lorŭ Herman Otto.

In acéstă victoriă, Kossuthiștii vĕdŭ unŭ mare triumfŭ alŭ programei lorŭ, pe care Herman, în vorbirea rostită către alegĕtorĭ în ajunulŭ alegerei sale, o indigetă prin cuvintele: „O Ungariă liberă și independentă“; cu acésta împreună apoi: representanță esternă deosebită, armată națională ungurĕscă, bancă națională unguréscă etc. etc.

Firesce, că asemenĭ aspirațiunĭ naționale ungurescĭ, fiindŭ ele identice cu concepțiunea ideei „de statŭ maghiarŭ“, găsescŭ în sĕnulŭ cetățenilorŭ ungurĭ un terĕmŭ cu atâtŭ mai mare, cu câtŭ mai susŭ se avêntă și șovinismulŭ și netoleranța lorŭ națională. De aceea nu ne póte cuprinde nicĭ o mirare, décă vedemŭ, că partida kossuthistă cucerescе din anŭ în anŭ mai multe mandate în parlamentulŭ ungurescŭ.

Este însĕ de totŭ caracteristicŭ, că o asemenea partidă, care și a luatŭ cu devisă „liberarea și independența patriei“, vré sĕ celeze, mai multŭ póte ca toțĭ, printr'o extremă netoleranță de rassă. A umbla sĕ scapĭ de-unŭ jugŭ subjugândŭ pe alții: étă pe scurtŭ programulŭ Kossuthiștilorŭ maghiarĭ!

Herman Otto a sciutŭ sĕ se distingă, în vorbirile sale dela Mișcolțŭ, prin cele mai înflăcărate pledoarii pentru idependență și libertate. Elŭ a debutatŭ cu atâta focŭ în contra „jugului austriacŭ“, încâtŭ din partea presei guvernamentale ungurescĭ a fostŭ timbratŭ pentru acésta chiar ca revoluționarŭ. Ba în discursulŭ de mulțămită, adresatŭ la 11 Iunie n. c. către alegĕtorii sĕi din Mișcolțŭ, deputatulŭ Herman Otto sbiciuĭ cu multă vehemență nedreptățile și abusurile de putere ale actualului guvernŭ, dicêndŭ, că acesta a dusŭ poporulŭ (înțelege poporulŭ maghiarŭ) la iritațiune și l'a predispusŭ chiar pentru o revoluțiă prin aceea, că l'a împovăratŭ cu sarcinĭ, ómenii stăpânirei l'au desamăgitŭ, l'au calumniatŭ și l'au purtatŭ cu minciunĭ; și când sub greutatea sarcinelorŭ sale poporulŭ și-a ridicatŭ și elŭ cuvêntulŭ, a fostŭ datŭ pe ușă afară.

Așa descrie deputatulŭ Herman nemulțumirea poporului maghiarŭ, adăugêndŭ, că elŭ este tractatŭ din partea celorŭ dela cârmă „asemenea unorŭ vite de jugŭ“.

Décă acestea se potŭ dice despre poporulŭ maghiarŭ, ce ne rĕmâne de disŭ noue, celorŭ ce stămŭ sub supremația acestui poporŭ?

Pledoariile deputatului kossuthistŭ pentru dreptate și libertate potŭ sĕ fiă frumóse în felulŭ lorŭ; dér cum se împacă aceste pledoarii cu marea netoleranță de rassă cuprinsă în programa desfășurată de elŭ?

Credŭ óre Kossuthiștii, că prin subjugarea și prin suprimarea libertății naționale a Nemaghiarilorŭ din țĕră, vorŭ ajunge la „independența“ visată de ei?

CRONICA POLITICA.

— 3 (15) Iunie.

Deputatulŭ cehŭ tênĕrŭ Dr. *Kaizl*, într'o adunare a alegĕtorilorŭ sĕi, șĭ-a datŭ sémă despre mandatulŭ sĕu. Vorbindŭ despre **politica esternă a monarchiei**, dise, că în acésta s'a produsŭ o óre-șĭ-care schimbare, pe care pune pondŭ nu numai dênsulŭ, ci și alțĭ representanțĭ ai partidei. „Scițĭ fórte bine, dise Dr. Kaizl, că noi toțĭ amŭ fostŭ într'unŭ cugetŭ în contra triplei alianțe, întru câtŭ acésta însemna întrarea Austriei în cohorta Germaniei, întărirea nisuințelorŭ germane, propaganda germană-maghiara-clericală în Peninsula balcanică și împingerea Austriei la o dușmăniă cu Rusia. Acum lucrurile începŭ a se schimba și sêmburile acestei transformărĭ 'lŭ vĕdŭ acolo, că Austria s'a emancipatŭ de sub presiunea Prusiei, că începe sĕ jóce în tripla alianță acelŭ rolŭ primŭ, care i-se cuvine, ca unei puterĭ mai iubitóre de pace și mai puținŭ agresive și prin acésta voesce a întreprinde aceea, ce a făcutŭ Germania sub Bismark, adecă a căuta înțelegere și pace cu Rusia. Ministrulŭ de esterne Kalnoky, ce e dreptŭ, acum de curêndŭ s'a scusatŭ la fóia berlinesă „National Ztg“, dér cu tótă scusa acésta, zăcea o bună doșă de malițiă în cuvintele sale. „Noi amŭ trebuitŭ *mai înainte* sĕ privimŭ în liniște, când căutațĭ amiciția ruséscă, *acum* vĕ rogŭ sĕ ne privițĭ și voi!“ Acéstă schimbare în politica esterna are și pentru noi o óre-care însemnătate, dise Dr. Kaizl. Nu că dór vomŭ schimba vre-o iotă din politica nóstră internă, dér ne vomŭ puté mișca mai ușorŭ, când vomŭ avé sĕ luptămŭ numai în contra politicei interne a monarchiei“. Vorbitorulŭ apoi blamă cu aspre cuvinte procederea Dr. Plener în delegațiunĭ față de Cehii tinerĭ. Adunarea votă, în fine cu unanimitate o resoluțiune, în care li-se esprimă încredere Cehilorŭ tinerĭ, îndemnându-i la o oposițiune crâncenă.

*

Diarulŭ oficiosŭ „Montags-Revue“ vorbindŭ despre **Maghiarĭ** și **armata austriacă** scrie următórele: Dincolo de Laitha cerŭ deplina validitare a influinței ungurescĭ în armată, póte ceva și mai multŭ — stânga cere, după cum se scie, o armată independentă — dér *activŭ* elementulŭ maghiarŭ nu ia parte în mĕsură corĕspundĕtóre la lucrurile militare. Contingentulŭ oficerilorŭ ungurescĭ stă cu multŭ îndărătulŭ pretensiunilorŭ de putere și ale raporturilorŭ de cuote și acéstă împrejurare nu se póte sana prin înființarea unei academii militare în statulŭ Sf. Ștefanŭ. Maghiarii nu se facŭ bucurosŭ soldațĭ, acésta e starea adevĕrată a lucrului, asupra căreia nu trebue cine-va sĕ se înșele; ei nu servescŭ bucurosŭ ca soldațĭ austro-ungarĭ, — póte au antipatiă față de acéstă numire

---

Din delegațiunĭ.

Delegația unguréscă a ținutŭ în 13 Iunie a doua ședință plenară. La ordinea dilei: budgetulŭ pentru esterne, finanțe, compturĭ și marină.

Raportorulŭ *Falk* Miksa motivà, într'o vorbire lungă, budgetulŭ. Elŭ se provocà la vorbirea cu care Majestatea Sa a deschisŭ delegațiile, la declarațiile ministrului Kalnoky făcute în sub-comisiunea pentru esterne. Raportorulŭ aprobà întru tóte politica esternă a lui Kalnoky, cerêndŭ tot odată o declarațiă de încredere față cu conducĕtorulŭ acestei politicĭ. Activitatea de 10 anĭ a lui Kalnoky, dise raportorulŭ, arată evidentŭ, că ministrulŭ comunŭ de esterne tot-déuna a fostŭ în clarŭ față cu scopulŭ la care trebue sĕ tindă acéstă politică, adecă demnitatea și interesele monarchiei, în orĭ ce împrejurărĭ politice europene, sĕ nu sufere nicĭ o știrbire. Esperiența, că monarchia nu póte sĕ se estindă peste marginile indicate, că cu mijlóce pacĭnice, și, décă este de lipsă cu încordarea puterilorŭ materiale, suntemŭ gata a ne apĕra drepturile, esperiența acésta, dicŭ, a sporitŭ numĕrulŭ amicilorŭ și a impu-

---

FOILETONULU „GAZ. TRANS.“

Codrulŭ în poesia poporală română.

(*Studiu literarŭ*).

Mai tuturorŭ popórelorŭ, — carĭ trăindŭ într'o climă mai blândă își câștigă mai ușorŭ hrana de tóte dilele și au ocasiune, sĕ vĕdă mai multe însușirĭ și fenomene naturale, plăcute și frumóse, — le-a făcutŭ și le face natura o óre-care impresiune plăcută, într'unŭ gradŭ mai mare séu mai micŭ, după cum și frumsețile naturei suntŭ mai multe, séu mai puține. Intre aceste popórĕ sĕ numĕră și poporulŭ românŭ, asupra căruia natura face o impresiune fórte mare și în care stîrnesce ea o admirațiune potențată.

Cetindŭ cu atențiune literatura poporală română, care ne presintă fidelŭ caracterulŭ Românului, vomŭ afla, în fórte multe pasage din ea, esprimată o iubire nemĕrginită față de natură. Acéstă iubire e înăscută în orĭ-ce Românŭ.

Dintre obiectele din natură, Românulŭ are o deosebită iubire față de *Codru „frate cu Românulŭ“*, cum cu adevĕratŭ a disŭ genialulŭ nostru poetŭ Eminescu.

Iubirea acésta înăscută în Românŭ, 'șĭ are causele sale atâtŭ naturale, câtŭ și psihice. In mai tóte locurile, pe unde trăesce, Românulŭ adecă este încongiuratŭ de codrii deșĭ, la carĭ e avisatŭ de multe-orĭ, pentru unŭ lucru séu altulŭ, și astfelŭ e în continuă atingere cu elŭ. Afară de acésta, Românulŭ e dotatŭ și din partea firei cu simțŭ pentru ce e frumosŭ și poeticŭ. E naturalŭ decĭ, că elŭ venindŭ fórte adese orĭ în atingere cu *codrulŭ verde* și frumosŭ, unde pasĕrile cântă atâtŭ de drăgălașŭ și unde e atâtŭ de poeticŭ primăvara și vara, a prinsŭ o fórte mare iubire față de elŭ, care cu timpulŭ a devenitŭ ca și ceva organicŭ în caracterulŭ sĕu.

In urma acestei iubirĭ s'a născutŭ o mare intimitate și nisce relațiunĭ fórte prietinescĭ între Românŭ și codru. Românulŭ adecă începe sĕ privéscă în *codru* pe unŭ *frate bunŭ alŭ sĕu*. Petrecerea în codru verde și desŭ este o recreațiune fórte plăcută pentru elŭ după atâtea ostenelĭ și nĕcazurĭ, cu carĭ elŭ dilnicŭ are sĕ se lupte.

Décă e copleșitŭ de nĕcazurĭ séu nenorocirĭ și e cuprinsŭ de-o melancoliă adêncă, atuncĭ îndată 'șĭ îndréptă Românulŭ pașii spre codru, unde culcându-se pe érbă verde și cântândŭ doina de jale, 'șĭ află mângăerea. Intr'o astfelŭ de situațiune fiindŭ, crede, că și codrulŭ ia parte la durerea sa, că și codrulŭ e tristŭ. Acésta o putemŭ vedé, spre pildă, în următórele versurĭ poporale:

Jelui-m'așĭ și n'am cui,
Jelui-m'așĭ codrului.
Codru'i jalnicŭ, ca și mine,
Că nicĭ frunda nu'i rĕmâne,
Numai góle clomburele,
Sĕ le bată vênturĭ grele;
Vremurile, vênturile,
Ca pe mine gândurile.

Referitorŭ la aceea, că Românulŭ se duce în codru, sĕ-șĭ uite supărările și sĕ afle mângăere, putemŭ aduce de pildă versurile:

In *codru* o sĕ mĕ ducŭ,
Pe *patŭ de florĭ* sĕ mĕ punŭ,
Durerea mea sĕ i-o spunŭ.

Séu versurile:

Codrule, codruțule,
Deschide'mĭ cărările,
Sĕ'mĭ uitŭ supĕrările!

Căcĭ în adevĕrŭ, ducêndu-se Românulŭ în codru, acesta cu verdéța lui 'i face o impresiune atâtŭ de plăcută, încâtŭ elŭ 'șĭ uită de supĕrările, ce'lŭ apăsau înainte de a merge acolo.

Décă din contră Românulŭ e cuprinsŭ de veseliă, 'șĭ esprimă acestŭ simțĕmêntŭ totŭ fratelui sĕu, totŭ codrului, în care acum cântă doina de veseliă, căutândŭ par'că sĕ inspire și codrului aceeașĭ veseliă, de care e cuprinsŭ sufletulŭ sĕu. Și'n adevĕrŭ, elŭ crede, că acum și codrulŭ e cuprinsŭ de veselia lui.

Totŭ astfelŭ și când codrulŭ primăvéra începe sĕ înverdéscă și când pasĕrile începŭ sĕ ciripéscă prin desișurile lui, Românulŭ e plinŭ de veseliă, și nu scie, cum sĕ se ducă mai de grabă în codru, sĕ-șĭ spună acolo în liberă voiă veselia sa. Acésta o putemŭ vedé d. e. din versurile:

Și de délŭ, de după délŭ
Mĭ-a 'nfrundițŭ unŭ făgulénŭ,
Cum a-șĭ face sĕ mĕ ducŭ
Frunda lui sĕ *i-o sărutŭ!?*“

Ce gingașe iubire e esprimată în aceste versurĭ. Poetulŭ poporalŭ dise: „*'mĭ a* 'nfrundițŭ“, adecă pentru elŭ, pentru plăcerea, lui a înfrundițŭ făgulénulŭ.

Când codrulŭ e verde, Românul cântă totŭ doina de veseliă, cum chiar elŭ dice, spre pildă, în versurile: